



Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus
Oulu

31. 01. 2014

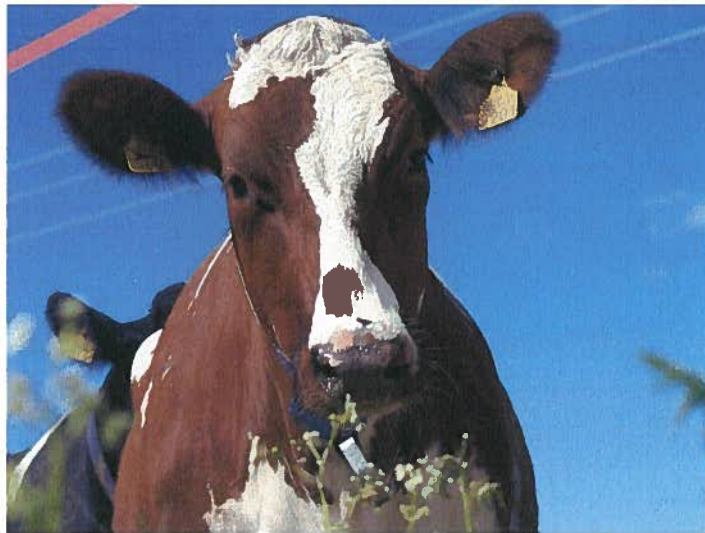
Dnro POPELY 1383/3560-2008

KK 11.2.2014

VENE
VERKOSTOT NAUTAKARJATALOUDENEDISTÄJINÄ
Koulutushankekokonaisuus

LOPPURAPORTTI

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Luonnonvara-alan yksikkö





Sisällysluettelo

1.	Hankkeen toteuttajan nimi	2
2.	Hankkeen nimi ja hanketunnus.....	2
3.	Yhteenveto hankkeesta	2
4.	Raportti.....	3
4.1	Hankkeen tavoitteet.....	3
a)	Ylemmän tason tavoitteet	3
b)	Hankkeen tavoitteet.....	3
4.2	Hankkeen toteutus.....	5
c)	Toimenpiteet.....	5
d)	Aikataulu.....	5
e)	Resurssit ja toteutuksen organisaatio	7
f)	Kustannukset ja rahoitus	9
i.	Raportointi ja seuranta	13
b.	Yhteistyökumppanit	15
c.	Hankkeen tulokset ja vaikutukset	16
g)	Esitykset jatkotoimenpiteiksi.....	22



1. Hankkeen toteuttajan nimi

Hallinnoija: Oulun seudun ammattikorkeakoulu, Luonnonvara-alan yksikkö

Osatoteuttajat: Haapajärven ammattiopisto, Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus

VENE - Verkostot nautakarjatalouden edistäjinä

Hankennumero 3457, Dnro 1383/3560-2008

3. Yhteenveto hankkeesta

VENE-hanke on Oulun seudun ammattikorkeakoulun Luonnonvara-alan yksikön hallinnoima koulutushanke ja se toteutetaan yhteistyössä Keski-Pohjanmaan maaseutuopiston ja Haapajärven ammattiopiston kanssa. Hankkeen päärahoittaja on Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen välityksellä. Kuntarahoituksessa ovat mukana oppilaitosten lisäksi osa hankealueen seutukunnista. Yksityisrahoitukseen osallistuvat hankealueella toimivat maidontuotantosektorin yritykset sekä hankkeeseen osallistuvat maatalousyrittäjät. Hankkeen toiminta-aika on 1.6.2009 – 30.9.2013.

VENE -koulutushankekokonaisuus tähtää neljän karjatalouden kilpailukyvyn kannalta keskeisen osa-alueen kehittämiseen. Nämä neljä osa-aluetta ovat

- eläinaineksen kehittäminen,
- rehuntuotanto,
- navettarakentaminen ja
- eläinten terveys ja hyvinvointi.

Hankkeen kohderyhmänä ovat maidontuottajat ja karjataloussektorilla työskentelevien yritysten henkilöstö Keski- ja Pohjois-Pohjanmaalla. Jokaisesta hankkeen osa-alueesta järjestetään luentomuotoista koulutusta sekä pienryhmäkoulutusta. Pienryhmissä pyritään monimuoto-opetuksen keinoin kehittämään lypsykarjatilain toimintaa ja rakentamaan maakunnan karjatalouden osaajien verkostoja. Pienryhmissä mukana oleville tiloille



tarjotaan myös yrityskohtaista neuvontaa tilan tuotannon kehittämiseksi. Näiden koulutusmuotojen lisäksi hankkeessa järjestetään kotimaan ja ulkomaan opintomatkoja kohderyhmälle.

4. Raportti

4.1 Hankkeen tavoitteet

a) Ylemmän tason tavoitteet

Keski- ja Pohjois-Pohjanmaa ovat vahvaa karjatalousaluetta, ja tavoitteena on edelleen lisätä alueen osuutta valtakunnan maidontuotannosta. Lypsykarjojen keskip koko on kasvussa, ja tuotantoa tehostavissa yrityksissä eläinmäärä, peltoala ja rakennus- ja konekanta kasvavat voimakkaasti. Yksikkökoon kasvaessa tuotannon suunnittelun ja johtamisen merkitys korostuu. Hankkeen tavoitteena on parantaa maidontuotannon kilpailukykyä kouluttamalla viljelijöitä ja alan asiantuntijoita hankkeen neljällä osa-alueella. Hankkeessa pyritään hyödyntämään yhteistoiminnallisuuteen ja itseohjautuvuuteen perustuvia toimintatapoja sekä luomaan uusia verkostoja. Tuottajien ja sidosryhmien välisellä yhteistyöllä parannetaan yksittäisten tilojen ja koko tuotantoketjun kilpailukykyä.

b) Hankkeen tavoitteet

Hankkeen määrälliset tavoitteet on kirjattu hankesuunnitelman koulutustarjonta liitteeseen. Hankkeen tavoitteena on saada koulutuksiin yhteensä noin 700 osallistujaa, jotka suorittaisivat yhteensä yli 2000 opintopistettä ja 6800 oppilastyöpäivää. Osallistumismäärien lisäksi hankesuunnitelmaan on kirjattu osiokohtaisia tavoitteita. Näiden määrällisten ja laadullisten tavoitteiden toteutumista on hankala arvioida ja erittäin vaikea tulkita pelkästään tämän hankkeen aikaansaamiksi tuloksiksi. Arviointia suoritetaan lähinnä osallistujilta saadun palautteen kautta. Osiokohtaisia tavoitteita ovat muun muassa:

Eläinainees

- hiehologiistiikan ja hiehonkasvatuksen kehittäminen yritysnuotona
- eläinmäärän lisääntyminen ja eläinaineesen laadun parantuminen hankealueella
- nuorkarjan hoidon ja tuotanto-olosuhteiden merkityksen korostaminen maidontuotannossa



- alkiohuuhteluiden ja alkionsiirtojen lisääntyminen
- sukupuolilajiteltujen alkioiden ja sperman käytön lisääntyminen

Rakennuttaminen

- navettainvestointia harkitsevien viljelijöiden valmentaminen rakennushankkeeseen
- erilaisten toteutusvaihtoehtojen vertaileminen ennen varsinaisen rakennussuunnitteluprosessin käynnistämistä
- sellaisten rakennushankkeiden karsiminen, joihin ei ole riittäviä resursseja
- käyttöön otettavan tuotantorakennuksen teknisen ja toiminnallisen laadun parantaminen
- investoivien yrittäjien sekä investoivien yrittäjien ja asiantuntijoiden välisen yhteistyön lisääminen
- tuotantorakennuksiin erikoistuneiden asiantuntijoiden yhteistyöverkoston tukeminen

Rehuntuotanto

- kotoisen karkearehun laadun parantaminen
- karkearehun tuotannon ja käytön tehostaminen
- yhteistoiminnalliseen peltoviljelyyn kannustaminen
- maidon voihappotiöpitaisuuksien pienentäminen
- maitotuotteiden laadun parantuminen meijeriprosesseissa
- rehuanalyysinäytteiden määrän lisääntyminen

Eläinten terveys ja hyvinvointi:

- tilojen eläinlääkäri-, siemennys- ja uudistuskustannuksissa tapahtuvat muutokset
- utaretulehdusnäytteiden määrä
- hedelmällisyyshoitojen ja sorkkasairauksien määrän väheneminen
- lypsylehmien keskipoikimakerran nostaminen ja ennen aikaisten poistojen vähentäminen
- maitotuotoksessa tapahtuvat muutokset



4.2 Hankkeen toteutus

a) Toimenpiteet

VENE-hanke on järjestänyt koulutustoimintaa 23.2.2010 - 21.5.2013 välisenä aikana. Koulutuksia on järjestetty kaikista hankkeen neljästä koulutusosioista ja kaikissa osioissa on toteutettu luentokoulutusta, pienryhmäkoulutusta ja yrityskohtaista ohjausta. Yhteensä hankkeen aikana on järjestetty 339 koulutuspäivää, joista luentopäiviä tai seminaareja on ollut 132 päivää ja pienryhmäkoulutuspäiviä 207. Lisäksi pienryhmiin osallistuneet maitotilailoilla on ollut mahdollisuus yrityskohtaiseen ohjaukseen. Hanke on järjestänyt viisi kotimaan opintomatkaa ja kaksi opintomatkaa ulkomaille.

b) Aikataulu

Koulutustoiminta

Hankkeen luento- ja pienryhmäkoulutusta on toteutettu kaikissa hankkeen osa-alueissa vuosien 2010-2013 aikana lähinnä marras-huhtikuussa, sillä talvikuukaudet ovat viljelijäkoulutuksille parhaita mahdollista aikaa. Hankkeen luento- ja pienryhmäkoulutukset pyörivät samanaikaisesti ympäri hankealuetta, niin että kaikilla hankealueen maidontuottajilla oli mahdollisuus osallistua koulutuksiin lähes kuukausittain. Suosituimmilla koulutuspaikkakunnilla koulutuksia saattoi olla jopa viikottain. Viljelijöille kevään ja kesän peltotyöt aiheuttavat työruuhkan, jolloin koulutuksiin osallistuminen on vähäistä eikä koulutusta ole järkevää tarjota. Poikkeuksena tästä, VENE-hankkeessa järjestettiin kesäkuukausien aikaan runsaasti rehuntuotannon pienryhmätapaamisia sekä näihin pienryhmiin kuuluvia yrityskohtaisia ohjauskäyntejä, joissa oleellisena osana koulutusta olivat erilaiset kasvustokäynnit ja "pellon pientareella" tapahtuneet koulutukset. Kesällä 2010-2012 on järjestetty myös kotimaan opintomatka. Lisäksi syksyllä 2010 ja 2011 järjestettiin kotimaan opintomatka Koneagria-messujen yhteyteen. Ulkomaan opintomatoja järjestettiin helmikuussa 2011 Ranskaan ja 2012 Hollantiin. Koulutusaikataulua on muokattu hankesuunnitelman liitteenä esitetyn aikataulun mukaisesta riippuen eri koulutusmuotojen ja -aiheiden kysynnästä kohderyhmältä tulleiden toiveiden ja palautteiden mukaan.



Vuosi	Luennot		Pienryhmäkoulutuspäivät		Yhteensä
	Pohjois-Pohjanmaa	Keski-Pohjanmaa	Pohjois-Pohjanmaa	Keski-Pohjanmaa	
2010	40	16	21	12	89
2011	33	23	56	32	144
2012	10	2	52	30	94
2013	5	3	4	0	12
2010-2013	88	44	133	74	339

Hallinto

Rahoituspäätökset päärahoittajalta

- Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinokeskuksen päätös hanketuesta 14.9.2009
 - päätös 2.6.2008 jätettyyn ja myöhemmin päivitettyyn hanketukihakemukseen
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen päätös hanketuesta 27.4.2010
 - päätös 11.3.2010 päivättyyn muutoshakemukseen jossa esitettiin neljännen koulutusosion "Eläinten terveys ja hyvinvointi" lisäämistä hankkeen koulutuskokonaisuuteen.
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen päätös hanketuesta 3.9.2010
 - ELY-keskuksen tekninen oikaisu
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen päätös hanketuesta 9.2.2012
 - päätös 1.12.2011 jätettyyn hakemukseen, jossa haettiin vuoden jatkoaikaa hankkeelle. Rahoittaja hyväksyi päätöksellä uuden toteutusajan 1.6.2009–30.5.2013.
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen päätös hanketuesta 7.6.2013
 - Rahoittaja hyväksyi päätöksellä 8.2.2013 jätetyssä muutoshakemuksessa haetut muutokset budjetin kululuokkien välillä sekä toisen jatkoajan hankkeelle 30.9.2013 saakka.

Maksatus

- Neljä ELY-keskuksen tarkastamaa maksatushakemusta:
 - 1.6.-31.12.2009: kustannukset 13 900 €
 - 1.1.-30.6.2010: kustannukset 122 086 €
 - 1.7.-31.12.2010: kustannukset 180 013 €
 - 1.1.-31.8.2011: kustannukset 285 209 €



- 1.9.2011-31.3.2012: kustannukset 291 484 €
- 1.4.-31.12.2012: kustannukset 308 462 €

c) Resurssit ja toteutuksen organisaatio

Hankeorganisaatio

- Oamk/Luonnonvara-alan yksikkö hallinnoi hanketta. Hankkeen työntekijät Oamkissa:
 - väliaikainen projektipäällikkö ajalla 1.6.2009–17.1.2010 Matti Järvi
 - projektipäällikkö ajalla 18.1.2010-30.9.2013 Hanna Laurell
 - projektisuunnittelija Mari Mökkönen ja äitiysloman sijaisena projektisuunnittelija Ulla-Kaisa Kokko 27.6.2011- 30.5.2012 välisenä aikana.
 - projektisuunnittelija Satu Jounila hankkeen taloushallinnon vastaavana 1.6.2009-30.9.2013
 - lisäksi osa-aikaisesti lehtori Matti Järvi asiantuntijatehtävissä sekä tki-päällikkö Tuomo Pesola ja yksikönjohtaja Jukka Tikkanen
 - harjoittelijoina Johanna Tuunainen, Tuovi Mäki, Arto Kuismin ja Janne Myllylä
 - taloushallinnon sijaisena Veronika Zaburchik ja osa-aikaisena projektisuunnittelija Riikka Heikkilä
- Haapajärven ammattiopisto (JEDU) on hankkeen osatoteuttajana. Hankkeen työntekijät Haapajärven ammattiopistolla:
 - projektisuunnittelija Kaija Korhonen 4.1.2010 - 30.3.2012
 - projektisuunnittelija Tuovi Mäki 4.6.2012-31.5.2013
 - toiminnanjohtaja Timo Seppälä hallinnossa ja asiantuntijatehtävissä 1.6.2009-30.9.2013
 - osa-aikaisena projektisuunnittelijana Riitta Uusivirta
- Keski-Pohjanmaan maaseutuopiston Kannuksen yksikkö on hankkeen toinen osatoteuttaja. Hankkeen työntekijät maaseutuopistolla:
 - projektisuunnittelija Timo Keskinen 11.1.2010-31.3.2011
 - projektisuunnittelija Heimo Fiskaali 1.3.2011-31.12.2012
 - projektikoordinaattori Ritva Jaakkola hankehallinnossa ja asiantuntijatehtävissä 1.6.2009-30.9.2013



VENE-hankkeen ohjausryhmä on kokoontunut kaksi kertaa vuodessa arvioimaan ja ohjaamaan hankkeen toimintaa sekä pitänyt tarvittaessa sähköpostikokouksia. Hankkeen ohjausryhmän varsinaiset jäsenet (ja varajäsenet):

- Ilkka Heinonen, Haapajärven ammattiopisto (Timo Seppälä, Haapajärven ammattiopisto)
- Veijo Hemesniemi, maidontuottajat (Jari Hekkala, maidontuottajat)
- Virpi Huotari, ProAgria Oulu (Vesa Nuolioja, ProAgria Oulu)
- Juha Hämäläinen, ProAgria Keski-Pohjanmaa (Tapio Kurki, ProAgria Keski-Pohjanmaa, 18.5.2011 lähtien Ritva-Liisa Nisula, ProAgria Keski-Pohjanmaa)
- Erkki Joki-Tokola, MTT (Maarit Kärki, MTT)
- Juha Murto-Koivisto, Osuuskunta Maitokolmio (Hannele Pokela, Osuuskunta Maitokolmio)
- Eija Mäki-Ullakko, Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto (Ritva Jaakkola, Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto)
- Eeva-Maija Mäntynen, OSEKK (Anssi Ojutkangas, OSEKK)
- Markku Hukkanen, Osuuskunta Pohjolan Maito (Marko Puhto, Osuuskunta Pohjolan Maito)
- Reino Rossi, Oamk/Luova, 11.4.2012 lähtien Jukka Tikkanen (Jukka Tikkanen, Oamk/Luova, 11.4.2012 lähtien Tuomo Pesola, Oamk/Luova)
- Leea Sangi, maidontuottajat (Virpi Piippo, maidontuottajat)
- Hannu Tölli, Nivala-Haapajärven seutukunta (Pasi Liikanen, Nivala-Haapajärven seutukunta)

Ohjausryhmän kokoukset on pidetty 1.12.2009, 25.5.2010, 1.12.2010, 18.5.2011, 1.11.2011, 11.4.2012, 31.10.2012, 14.3.2013 ja 6.9.2013 sekä sähköpostikokoukset 8.2.2010 ja 24.3.2010.

Hankkeen projektiryhmä on kokoontunut tarvittaessa suunnittelemaan hankkeen koulutustoimintaa. Projektiryhmässä ovat mukana hanketyöntekijät sekä Virpi Huotari, ProAgria Oulu ja Pekka Petäjäsuvanto, Osuuskunta Pohjolan Maito. Osiokohtaiset asiantuntijatiimit ovat kokoontuneet tarvittaessa suunnittelemaan koulutustoiminnan käytännön toteutusta. Asiantuntijatiimit koostuvat sidosryhmien asiantuntijoista sekä hanketyöntekijöistä. Tiimipalavereja on pidetty useamman kerran vuodessa.

Koulutuksista vastaavat pääasiassa hankeorganisaation ulkopuoliset kouluttajat, joiden palveluita hankitaan ostopalveluna. Koulutuspalvelut on kilpailutettu 2010 avoimella kilpailutuksella ja sopimuskumppaneina toimii



kuusi eri organisaatiota. Sopimusten ulkopuolisia kouluttajia voidaan käyttää, jos siitä sovitaan erikseen sopimuskumppaneiden kanssa.

d) Kustannukset ja rahoitus

Hankkeen alkuperäinen kustannusarvio hankeajalle 1.6.2009 – 30.5.2012 on esitetty alla olevassa taulukossa.

Vuosittainen kustannusarvio (€)	2009	2010	2011	2012	Yhteensä
Palkkauskulut	78 600	175 700	175 700	87 100	517 100
Ostopalvelut ja palkkiot	51 750	138 500	138 500	59 750	388 500
Vuokrat	6 750	13 500	13 500	6 750	40 500
Kotimaan matkakulut	19 250	59 000	59 000	25 750	163 000
Ulkomaan matkakulut	0	40 000	40 000	0	80 000
Muut kustannukset	20250	30500	30500	15250	96 500
Yhteensä	176 600	457 200	457 200	194 600	1 285 600

Hankkeelle on myönnetty kaksi jatkoaikaa, mikä on aiheuttanut muutostarpeita vuosikohtaiseen kustannusarvioon. Lisäksi hankkeen edetessä on tarkennettu kustannustarpeita eri kululuokissa. Henkilöstöressurit eivät olleet riittävät toimenpiteiden toteuttamiseksi, joten hankkeelle palkattiin kolmas kokoaikainen projektisuunnittelija vuonna 2011. Muista kululuokista olisi jäänyt varoja käyttämättä. Tästä syystä päärahoittajalle esitettiin muutosta kulujen siirtämisestä palkkakuluihin. ELY-keskuksesta saatiin myönteinen päätös kustannussiirtoihin. Lisärahoitusta ei ole haettu ja hankkeen kokonaisbudjetti 1 285 600 euroa on pysynyt samana. Hankkeen ohjausryhmä on hyväksynyt etukäteen kaikki rahoittajalle esitetyt muutoshakemukset.

Sivulla 10 on esitetty hankkeen lopullinen kustannusarvio ja toteuma hankkeen päätettyä. Kustannusarvio vuonna 2013 sisältää negatiivisia lukuja, jotka kuvastavat eri kululajeista siirrettyjä summia. Muista kululuokista vähennetyt kulut on käytetty palkkakulut kululuokassa.



OULUN SEUDUN
AMMATTIKORKEAKOULU

Kustannukset 1.6.2009 – 30.9.2013

Vuosittainen kustannusarvio (€)	Kustannus arvio 2009	Toteuma 2009	Kustannus arvio 2010	Toteuma 2010	Kustannus arvio 2011	Toteuma 2011	Kustannus arvio 2012	Toteuma 2012	Kustannus arvio 2013	Toteuma 2013	Kustannusarvio yhteensä	Toteuma yhteensä
Paikkauskulut	78 000	8 077	174 500	137 105	174 500	188 132	86 500	178 124	62 270	62 169	575 770	573 607
Ostopalvelut ja palkkiot	51 750	0	138 500	78 052	138 500	150 354	59 750	119 368	-28 200	12 036	360 300	359 810
Vuokrat	6 750	0	13 500	8 550	13 500	12 670	6 750	5 789	-11 950	1 530	28 550	28 539
Kotimaan matkakulut	19 250	388	59 000	45 922	59 000	60 986	25 750	35 011	-16 500	4 692	146 500	146 999
Ulkomaan matkakulut	0	0	40 000	3 280	40 000	31 579	0	43 989	-1 151	0	78 849	78 848
Kokouspalkkiot	600	0	1 200	0	1 200	80	600	0	-3 320	0	280	80
Muut kustannukset	20 250	4 961	30 500	28 236	30 500	38 682	15 250	19 428	-1 149	3 118	95 351	94 425
Yhteensä	176 600	13 426	457 200	301 144	457 200	482 483	194 600	401 710	0	83 545	1 285 600	1 282 308



Hankkeen rahoitus tulee Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen välityksellä. EU:n ja valtion rahoituksen osuus on 81 prosenttia hankkeen kustannuksista. Kuntarahoitus koostuu hankkeen toteuttajaorganisaatioiden ja hankealueen seutukuntien rahoituksesta. Kaikki Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan seutukunnat eivät ole mukana hankkeen rahoituksessa. Yksityisrahoituksen osuus on yhdeksän prosenttia. Suurin osa yksityisrahoituksesta kerätään osallistumismaksujen muodossa koulutuksiin osallistuvilta maatalousyrittäjiltä. Lisäksi yksityisrahoitukseen osallistuu hankealueella toimivia maidontuotantoalaan läheisesti liittyviä yrityksiä, joita ovat meijerit, Faba, Maveplan, ProAgria Oulu ja ProAgria Keski-Pohjanmaa.

Rahoituksen tarkempi muodostuminen ja vuosikohtainen kerääntymä on esitetty alla olevassa taulukossa. EU:n ja valtion rahoituksen osalta vuosien 2009-2012 rahoitukset on maksettu hankkeen toteuttajille, mutta vuoden 2013 haettua maksuhakemusta ei ole vielä hyväksytty eikä maksettu. Yksityisrahoitusta on kerrytetty etupainotteisesti. Ylimenevä rahoitusosuus maksetaan yksityisrahoitukseen osallistuneille yrityksille viimeisen maksuhakemuksen teon jälkeen, kun tiedetään tarkalleen lopulliset kustannukset ja yksityisrahoituksen tarve.



Rahoitus 1.1.2012 – 30.9.2013

RAHOITUS	Rahoitus 2009	Rahoitus 2010	Rahoitus 2011	Rahoitus 2012	Rahoitus 2013	yhteensä
Eu ja valtion rahoitus	10 875	98 117	376 830	485 177	67 672	1 038 664
Kuntarahoitus yhteensä	4 877	29 161	40 616	36 745,37	4 904	116 304
Kuntarahoitus Osekk	1 208	18 822	31 586	26 063,55	4 904	82 584
Kuntarahoitus muu yhteensä	3 669	10 340	9 029	10 681,82		33 720
Kuntarahoitus Haapajärvi	500	1 000	1 000	3 545,50		6 046
Kuntarahoitus Kannus	500	1 000	1 000	3 545,50		6 046
Nivala-Haapajärven seutukunta	792	2 049	2 049	872,00		5 762
Ylivieskan seutukunta	635	1 645	1 645	700,00		4 625
Kokkolan seutukunta	471	1 220	1 220	519,00		3 430
Kaustisen seutukunta	771	1 996	1 996	849,00		5 612
Kuusamon kaupunki		1 264				1 264
Taivalkosken kunta		166	119	50,82		336
Nivalan kaupunki/osal.maksu				600,00		600
Yksityinen rahoitus	6 565	47 502	58 750	20 400	0	133 217
Osallistumismaksut	0	30 000	41 150	20 400	0	91 550
Yritykset yhteensä	6 565	17 502	17 600			41 667
Faba	290	632	632,00			1 554
ProAgria Oulu	581	1 347	1 347,00			3 275
Maveplan (Saloajakeskus)	583	1 431	1 431,00			3 445
Pohjolan Maito	4 293	10 781	11 154,00			26 228
Maitokolmio	336	956	956,00			2 248
Laaksojen Maitokunta	187	531	531,00			1 249
Kaustisen Osuusmeijeri	131	372	372,00			875
Ranuan Meijeri	52	147	147			346
Limingan Osuusmeijeri	112	319	319			750
ProAgria Keski-Pohjanmaa	0	986	711			1 697
yhteensä	22 317	174 780	476 196	542 322	72 576	1 288 185



e) Raportointi ja seuranta

Hankkeesta on jätetty seurantaraportit ja väliraportit rahoittajan ohjeistuksen mukaisesti joka vuoden tammi- ja maaliskuun lopussa. Osallistujamäärien ja määrällisten tavoitteiden seuranta tehdään osallistujarekisterin kautta. Lisäksi jatkuva palautteen kerääminen osallistujilta on koettu ensi arvoisen tärkeäksi. Hankkeen taloutta pyritään seuraamaan hyvän hankehallinnon periaatteita noudattaen. Sekä määrälliset tavoitteet että hankkeen kustannus- ja rahoituksen seuranta raportoidaan ohjausryhmälle jokaisessa ohjausryhmän kokouksessa. Hallinnoivalla taholla Oamkillä on käytössään hankkeen talouden, työaikojen ja muiden hallinnollisten toimien seurantaan Reportronic-järjestelmä. Hankkeen maksuhakemukset on jätetty rahoittajalle ohjeiden mukaisesti vähintään kerran vuodessa.

Hankkeen toiminnan kehittämiseksi hanketyöntekijät ovat koko hankkeen ajan pyrkineet tekemään arviointia. Koulutustapahtumissa on kerätty osallistujapalautetta säännöllisesti ja hankeorganisaatio on tehnyt itsearviointia. Ohjausryhmä arvioi hankkeen toimintaa kokouksissaan kerran vuodessa Oamkin hankkeen toteutusvaiheen arviointilomakkeen avulla. Hankkeen kouluttajilta ja osallistujilta on kerätty palautetta hankkeen onnistumisesta ja tavoitteiden toteutumisesta internet-kyselyn avulla syksyllä 2011.

Osallistujapalautte koulutuksista ja hankkeen toiminnan kriittinen arviointi koko hankeorganisaation toimesta on edellytys laadukkaiden ja kohderyhmän tarpeiden mukaisten koulutusten järjestämiselle. Palautteen avulla on voitu muokata koulutustarjontaa vastaamaan paremmin kohderyhmän tarpeita.

f) Toteutusolelutukset ja riskit

Hankkeen alussa kohderyhmä saatiin kiinnostumaan ja osallistumaan koulutuksiin odotettua paremmin. Tietoisuus VENE-hankkeesta maidontuottajien keskuudessa lisääntyi selvästi vuosien 2010 ja 2011 aikana. Markkinointi suoraan kohderyhmälle meijeritiedotteiden välityksellä on ollut merkittävä tekijä maidontuottajien tavoittamisessa. Osallistujien lisääntyessä, myös suora markkinointi sähköpostin välityksellä lisäsi osallistumista hankkeen koulutuksiin. Hankkeelle on kertynyt kattava sähköpostilista hankkeeseen osallistuneista viljelijöistä. Pienryhmäkoulutukset lisääntyivät runsaasti vuoden 2011 ja 2012 aikana. Alueellinen tiedottaminen ja kouluttajien omat asiakasverkot ovat olleet merkittävä tekijä pienryhmien kokoamisessa. Hankkeen alussa pienryhmäkoulutus oli uusi koulutusmuoto viljelijöiden keskuudessa ja sen markkinointi oli tästä syystä haasteellista. Riskinä oli, että pienryhmiä ei saada muodostettua. Ensimmäisten ryhmien käynnistyttyä, pienryhmäkoulutus otettiin viljelijöiden keskuudessa hyvin vastaan ja sen suosio on lisääntynyt koko ajan. Keskustelu ja toisten viljelijöiden kanssa tapahtuva ajatustenvaihto on kaikissa



palautekyselyissä koettu hyväksi ja hyödylliseksi koulutusmuodoksi. Syksystä 2011 lähtien VENE-hankkeen toiminta on perustunut pääasiallisesti pienryhmäkoulutukseen. Pienryhmien lisäksi on pidetty vain yksittäisiä isompia seminaari- tai luentotapahtumia.

VENE-hankkeen ja muiden vastaavien alueella toimivien hankkeiden ja toimijoiden koulutustarjonta on ollut hyvin runsasta vuosien 2011 ja 2012 aikana. Tämä todennäköisesti vähensi VENE-hankkeen koulutuspäiviin osallistuneiden viljelijöiden määrää ja osa koulutuspäivistä on jouduttu perumaan vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Myös lämpimät syksyt ja peltotöiden jatkuminen pitkälle loka- ja jopa marraskuulle ovat voineet vaikuttaa varsinkin syksyn koulutustapahtumien vähäiseen osallistujamäärään. Haasteena viljelijäkoulutuksien järjestämisessä onkin lyhyt ajankohta, jolloin koulutuksia voidaan järjestää. Myös kesäaikaan on kokeiltu järjestää tapahtumia. Silloin varsinkin niin sanotut pellonpiennar -koulutuspäivät ja opintomatkat ovat onnistuneet.

Hankealue on laaja ja haasteena on ollut tavoittaa koko hankealueen maidontuottajat siten, että kaikilla olisi koulutustarjontaa kohtuullisen välimatkan päässä. Hankkeen toiminta on ollut laajamittaista ja kattanut koko hankealueen. Eniten koulutuksia on järjestetty kunnissa, jotka ovat keskeisillä paikoilla ja joihin on helppo matkustaa myös ympäristökunnista. Toisaalta koulutuksia on järjestetty sinne, missä on ollut eniten kysyntää.

Henkilöstöresurssit ovat rajoittaneet toimenpiteiden toteuttamista. Hankkeessa on ollut vuosien 2011 ja 2012 aikana paljon henkilöstövaihdoksia, jotka ovat rasittaneet hankkeen hallinnointia ja toteutusta. Haastavaa on myös se, että hankehenkilöstö työskentelee eri organisaatioissa ja eri paikkakunnilla. Koulutustarjonta on pystytty pitämään koko ajan runsaana. Hankesuunnitelman mukaista verkko-opetusta on kokeiltu, mutta sen laajempaa käyttöä ei ole voitu toteuttaa. Viljelijöiden keskinäistä sekä viljelijöiden ja asiantuntijoiden välistä verkostoitumista tulisi tukea paremmin. Osallistujapalautteen kerääminen on edellytys hankkeen laadullisten tavoitteiden toteutumisen arvioinnille. Osallistujapalautetta olisi voitu kerätä ja analysoida järjestelmällisemmin, jos henkilöstöresurssit olisivat olleet riittävät. Mittavassa koulutushankkeessa taloushallinnon henkilöstölle tulisi varata riittävästi resursseja. VENE-hankkeen aikana lisättiin mittavasti hankesuunnitelmaan alun perin kirjattua taloushallinnon henkilöstön työtuntimäärää. Yksityisrahoituksen laskutusten sekä ostopalvelulaskujen käsittelyyn ei oltu osattu arvioida läheskään riittävää työtuntimäärää. Hankkeen loppuvaiheessa kustannusten ja rahoituksen seuranta on vaatinut entistä enemmän työaikaa henkilöstöltä.

Hankkeen viestintä ja markkinointi ovat näin suuressa ja ylimaakunnallisessa hankkeessa haastavia. Aluekohtainen viestintä viljelijöille ja sidosryhmien edustajille vaatii paljon resursseja hankehenkilöstöltä.



Hankkeiden ja sidosryhmien välinen yhteistyö ja viestintä tulisi olla jatkuvaa. Maidontuottajat on tavoitettu hankkeen aikana kohtalaisen hyvin meijeritiedotteiden ja sähköpostin välityksellä, mutta sidosryhmäviestintä olisi voinut olla parempaa ja tehokkaampaa. Hankkeella on oma internet-sivusto (www.oamk.fi/vene) sekä Facebook-sivu. Sosiaalisen median avulla on mahdollista tavoittaa hankkeen kohderyhmä, mutta toisaalta sosiaalinen media sekä erilaisten oppimisympäristöjen ja internet-sivujen käyttö vaatii jatkuvaa päivittämistä ja henkilöstöresursseja.

g) Yhteistyökumppanit

- Oamk / Luova
- OSEKK
- Haapajärven ammattiopisto/ Maa- ja metsätalousosasto
- Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto/ Kannuksen yksikkö
- Viljelijät
- Neuvojat, eläinlääkärit, urakoitsijat, sorkkahoitajat, muut asiantuntijat
- Faba Osuuskunta
- ProAgria Keski-Pohjanmaa
- ProAgria Oulu
- Maveplan Oy (ent. Suomen Salaojakeskus Oy)
- Osuuskunta Pohjolan Maito
- Osuuskunta Maitokolmio
- Laaksojen Maitokunta
- Kaustisen Osuusmeijeri
- Limingan Osuusmeijeri
- Ranuan Osuusmeijeri
- Kaustisen seutukunta
- Koillismaan seutukunta
- Kokkolan seutukunta
- Nivala-Haapajärven seutukunta
- Ylivieskan seutukunta



h) Hankkeen tulokset ja vaikutukset

KOULUTUSTEN JA OSALLISTUJIEN MÄÄRÄ

VENE-hanke on järjestänyt hankeaikana yhteensä 339 erilaista koulutuspäivää ja 7 opintomatkaa.

Koulutuspäivät ovat pääasiassa olleet viiden tunnin mittaisia, joten näistä kertyy yhteensä 1 811 tuntia järjestettyä koulutusta (taulukko 4). Kaikki hankkeen koulutustoiminta on ollut niin sanottua läpiopetusta eli etäopetusta tai osallistujan itsenäistä opiskelua ei ole laskettu hankkeen koulutustoiminnaksi.

Taulukko 4. VENE-hankkeen tarjoamat luento- ja pienryhmäkoulutukset Pohjois- ja Keski-Pohjanmaalla vuosina 2010-2013.

Vuosi	Luennot		Pienryhmäkoulutuspäivät		Yhteensä
	Pohjois-Pohjanmaa	Keski-Pohjanmaa	Pohjois-Pohjanmaa	Keski-Pohjanmaa	
2010	40	16	21	12	89
2011	33	23	56	32	144
2012	10	2	52	30	94
2013	5	3	4	0	12
2010-2013	88	44	133	74	339

Koulutukseen on osallistunut yhteensä **1 770 eri henkilöä**, joista naisia on 867 kappaletta ja miehiä 903 (taulukko 5). Näistä arviolta **1 400 henkilöä on maidontuottajia** ja loput erilaisia maidontuotannon alalla toimivia ammattilaisia, kuten neuvoja, eläinlääkäreitä, sorkkahoitajia, lomittajia, opettajia ja opiskelijoita. Sukupuolijakauma koulutukseen osallistuneissa on hyvin tasainen. Naisia on käynyt hieman vähemmän kuin miehiä. Naiset ovat osallistuneet huomattavasti enemmän luentomuotoiseen koulutukseen, kun taas miehillä on enemmän osallistumisia pienryhmämuotoisessa koulutuksessa. Erityisesti runsas tarjonta rehuntuotannon pienryhmissä on houkuttellut miespuolisia osallistujia. Opintomatkoja on järjestetty viisi kappaletta kotimaassa ja kaksi ulkomailla (Ranska 2011 ja Hollanti 2012).

Osallistujat ovat suorittaneet yhteensä **29 317 tuntia koulutusta**, mikä tarkoittaa **977 opintopistettä** ja **3 665 oppilastyöpäivää**. Hankesuunnitelman koulutustarjonnan tavoiteluvuiksi oli asetettu 54 600 h, 2047



opintopistettä ja 6825 oppilastyöpäivää. Tavoite osallistujamäärästä oli 700 henkilöä. Henkilömäärä ylitettiin reilusti, mutta muissa määrällisissä tavoitteissa jäätiin hankesuunnitelman tavoitteista. Hankesuunnitelman koulutustarjontaan on todennäköisesti laskettu mukaan osallistujien itsenäinen työskentely esimerkiksi oppimistehtävien tai vastaavien parissa, joka kerryttäisi opintosuorituksia. VENE-hankkeessa itsenäistä työskentelyä ei ole laskettu mukaan tuloksiin. Hankkeessa järjestettyä ja suoritettua koulutusmäärää voidaan pitää erittäin mittavana ja laajana koulutustoimintana. Hankkeen ohjausryhmä on kokouksissaan ilmaissut tyytyväisyytensä hankkeen saavuttamiin tuloksiin.

VENE-hankkeeseen osallistunut henkilö on voinut osallistua vain yhteen yksittäiseen koulutuspäivään (viisi tuntia koulutustusta) tai isompiin koulutuskokonaisuuksiin. Luentomuotoisesta koulutuksesta on tarjottu viiden luentokerran luentopaketteja aihealueittain. Pienryhmäkoulutus on toteutettu siten, että maidontuottaja sitoutuu pienryhmäkoulutuspakettiin, joka sisältää 3-6 pienryhmätapaamista. Useammalla peräkkäisellä tapaamisella on pyritty vahvistamaan pienryhmäkoulutuksen tehokkuutta ja osallistujien keskinäistä verkostoitumista. Yli 30 tuntia (1 opintopiste) VENE-hankkeen koulutuksia suorittaneita henkilöitä on 244 kappaletta. Eniten opintopisteitä suorittanut henkilö suoritti 10 opintopistettä VENE-hankkeen koulutuksia.

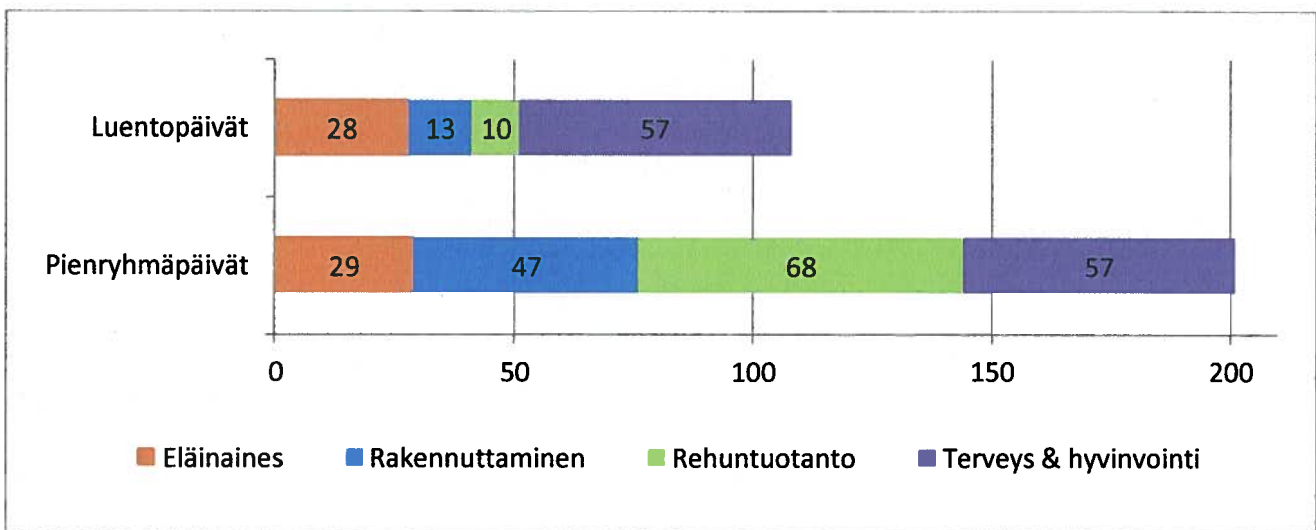
Taulukko 5. VENE-hankkeen koulutuksiin osallistuneet henkilöt ja suoritettut opintopisteet sekä tuntimäärät sukupuolittain ja eri koulutusmuodoissa.

	Henkilöitä yhteensä	Tunteja yhteensä	> 1 op (hlöä)	> 2 op (hlöä)	> 3 op (hlöä)	> 4 op (hlöä)	Luento-koulutusta (h)	Pienryhmä-koulutusta (h)	Opintomatkat
Naisia	867	15056	134	38	19	10	4705	805	1132
Miehiä	903	14261	110	32	17	9	2905	1495	926
Yhteensä	1 770	29317	244	70	36	19	7610	2300	2058



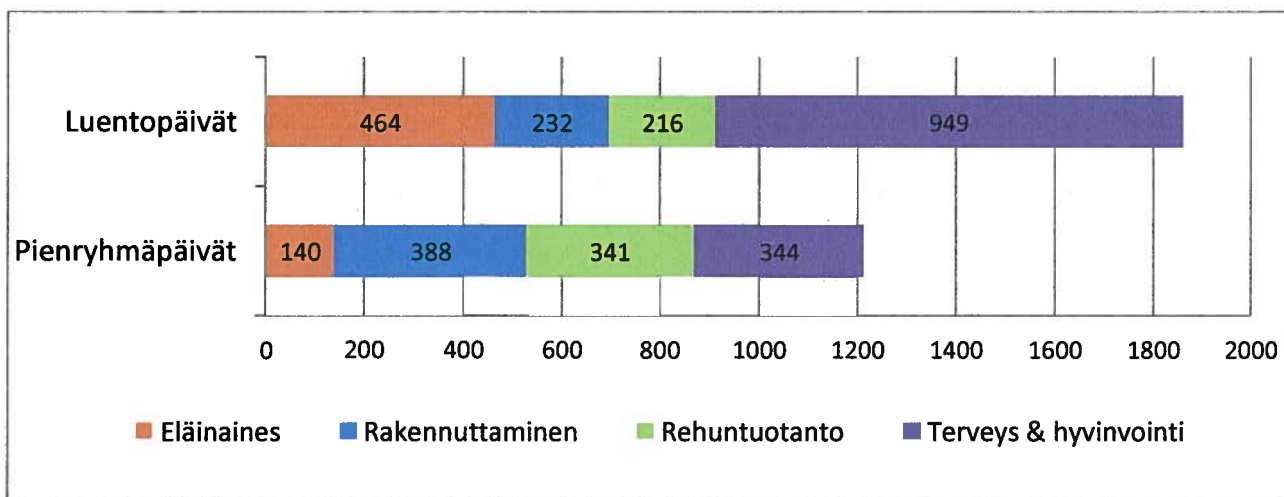
VENE-hankkeessa on neljä eri teemaa; eläinaines, rakennuttaminen, rehuntuotanto ja eläinten terveys ja hyvinvointi. Eri teemoista järjestettyjen koulutuspäivien määrät on esitetty kuvassa 1. Eläinaineksen kehittäminen ja eläinten terveys ja hyvinvointi ovat olleet selkeästi suosittuja teemoja luentokoulutuksissa kuin rakennuttaminen tai rehuntuotanto (kuva 2). Pienryhmäkoulutuskäynneissä tilanne on tasaisempi. Pienryhmien teemoissa eläinaineksessa on ollut vähiten käyntejä, mutta rakennuttamisen, rehuntuotannon ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin teemat ovat olleet lähes yhtä suosittuja. Eläinten terveys ja hyvinvointi – teema ei ollut alkuperäisessä hankesuunnitelmassa mukana lainkaan, vaan se lisättiin muutoshakemuksella ennen hankkeen koulutustoimien alkamista v. 2010. Tästä koulutusteemasta tulikin suosituin luentokoulutusten aihe ja myös pienryhmäkoulutukset teemasta ovat olleet suosittuja. Kysynnän perusteella voidaan todeta, että eläinten terveys ja hyvinvointi – teeman lisääminen hankesuunnitelmaan oli erittäin tarpeellinen kohderyhmän koulutustarpeiden ja hankkeen onnistumisen kannalta.

Kuva 1. Järjestettyjen koulutuspäivien määrät eri koulutusteemoissa.



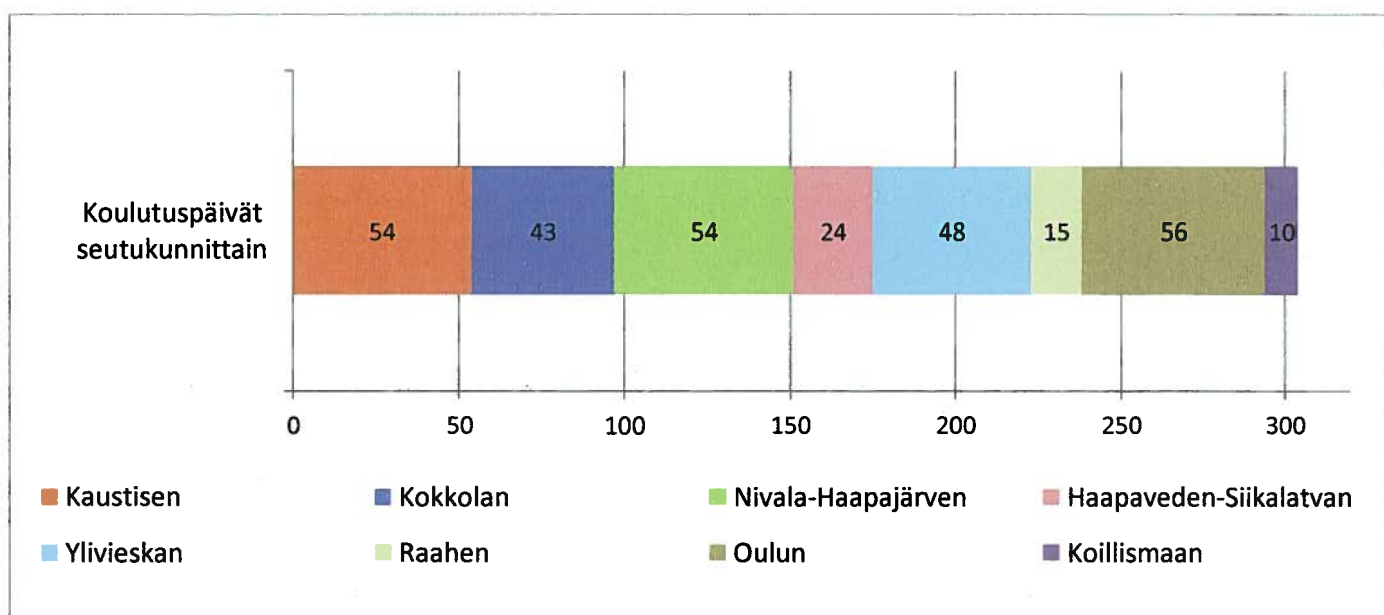


Kuva 2. Osallistujakäyntien määrät eri hanketeemojen koulutuksissa.



VENE-hanke on toiminut kahden maakunnan alueella ja maantieteellinen hankealue on laaja. Koulutusten järjestämisessä on pyritty siihen, että koko hankealueella on samankaltainen koulutustarjonta. Luentopaketit tarjottiin samanlaisella ohjelmalla sekä Keski- että Pohjois-Pohjanmaalla. Pienryhmiä on muodostettu kysynnän mukaan mahdollisimman keskeisille paikkakunnille. Tästä ovat kärsineet hieman hankealueen laidoilla sijaitsevat kunnat. Koulutusten järjestämisessä kysynnän lisäksi on merkittävässä asemassa hyvät kulkuyhteydet myös lähikunnista.

Kuva 3. VENE-hankkeen koulutusten alueellinen jakautuminen seutukunnittain.





PIENRYHMÄTOIMINTA

Koko hankkeen aikana on toiminut yli 40 eri pienryhmää, joissa on ollut osallistujina yli 300 maitotilaa. Pienryhmiin osallistuneiden maitotilojen määrä kasvoi vuoden 2012 aikana noin 40 prosentilla. Yksi pienryhmä on kokoontunut yleensä 4-6 kertaa. Teemoittain pienryhmiä on ollut seuraavasti: eläinaineryhmiä 7 kappaletta, joissa on ollut mukana 52 tilaa, rakennuttamisen pienryhmiä 10, joissa on ollut mukana 80 tilaa, rehuntuotannon ryhmiä 15, joissa on ollut mukana 122 tilaa ja eläinten terveys ja hyvinvointi –pienryhmiä 11, joissa on ollut mukana 86 tilaa. Näissä luvuissa sama tila voi olla mukana useammassa ryhmässä eli eri tiloja ei ole ollut yhtä suurta määrää. Koulutusmääriin ei ole laskettu mukaan yrityskohtaisia ohjauskäyntejä, joita on tehty osalle pienryhmätoiminnassa mukana olevista tiloista. Yrityskohtaisia ohjauskäyntejä on tehnyt hankkeen aikana yhteensä 147 kappaletta.

Hankkeen aloittaessa koulutustoiminnan, pienryhmäkoulutus oli viljelijöiden keskuudessa melko tuntematon koulutusmuoto. Pienryhmien kokoaminen olikin alkuvaiheessa työlästä. Hankkeen edetessä ja pienryhmäkoulutuksen tarjonnan lisääntyessä sekä kouluttajat että koulutuksiin osallistujat huomasivat koulutusmuodon tehokkuuden verrattuna perinteiseen luentokoulutukseen. Koska koulutustilaisuuteen osallistuu vähemmän ihmisiä (enintään 10 henkilöä), koulutuksessa voidaan käsitellä tilakohtaisia asioita ja oppimistilanne on mahdollista toteuttaa keskustelevana ja osallistavana. Samalla oppiminen, ja erityisesti vertaisoppiminen tehostuu. Useat peräkkäiset tapaamiset samalla porukalla ovat lisänneet luottamuksellisen ilmapiirin syntymistä koulutustilanteissa ja verkostoitumista osallistujien kesken. Pienryhmissä on pyritty lisäämään toiminnallisuutta ja tilakohtaisten tunnuslukujen käsittelyä, jotta oppiminen ryhmässä olisi entistä tehokkaampaa. Pienryhmään mukaan lähteneet tilat ovat usein osallistuneet myös muiden teemojen pienryhmiin eli he ovat kokeneet tämän tyyppisen koulutusmuodon hyödylliseksi. Viimeisinä vuosina hankkeen koulutukset ovat painottuneet pienryhmämuotoiseen koulutukseen ja lisäksi on pidetty yksittäisiä seminaareja tai luentokoulutuspäiviä.

VENE-hankkeen pienryhmäkoulutuksen vaikuttavuudesta ja hyvistä toimintamalleista on tehty opinnäytetyö, joka on luettavissa Theseus-tietokannassa: <http://www.theseus.fi/handle/10024/64731>. Salla-Maria Lampela ja Matilda Veijola haastattelivat opinnäytetyötä varten kahden pitkään toimineen terveys ja hyvinvointi – pienryhmän jäseniä sekä kouluttajia. Opinnäytetyön johtopäätöksenä todetaan, että vaikka hankkeen suora vaikutusta osallistuneiden maitotilojen toimintaan, hoitokäytäntöihin on vaikea todeta, niin pienryhmäkoulutukset ovat lisänneet niihin osallistuneiden viljelijöiden oman työn kriittistä tarkastelua ja tuoneet pieniä parannuksia niin eläinten hyvinvointiin kuin yrittäjien työhän ja tilan kannattavuuteen. Haastateltavat kokivat verkostoitumisen lisääntyneen pienryhmäkoulutusten myötä, ja toivoivat jatkossa lisää



pienryhmätyyppistä koulutusta. VENE-hankkeen koulutustoiminnan päätyttyä ProAgria Oulu on lisännyt vastaavan tyyppistä pienryhmätyöskentelyä hyödyntävää palvelutoimintaa. Hankkeen pienryhmiin osallistuneet tilat ovat olleet myös näiden palveluiden ostamisessa. Erittäin tärkeä tulos VENE-hankkeen toiminnasta onkin ollut pienryhmätoiminnan esittely ja lisääminen hankealueen viljelijöiden keskuudessa.

HALLINTO

VENE-hanke on toiminut rahoituspäätöksen ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti. Vaadittavat raportit ja maksuhakemukset on toimitettu ajallaan rahoittajalle. Taloushallinnon onnistumista kuvaa se, että hankkeen päättyessä maksuhakemuksia on hyväksytty kuusi kappaletta, ja näissä maksuhakemuksissa hyväksytyjen kustannusten osuus on 100 prosenttia. Hanke toteutui lähes budjetin mukaisesti. Hankkeen varoista jäi käyttämättä vain reilu 3 000 euroa. Kululuokkien välille tehdyn muutoksen jälkeen, kululuokkakohtaisissa budjeteissa pysyttiin hyvin. Hankkeessa tehdyt muutoshakemukset rahoittaja on hyväksynyt esitetyn kaltaisina. Hankkeen yksityisrahoituksen kerryttämisessä on toimittu koko ajan etupainotteisesti. Hankkeen koulutukset käynnistyivät onnistuneesti, koulutustarjonta oli runsasta ja osallistumismaksuista saatiin yksityisrahoitusosuus täyteen jo vuonna 2011. Syksystä 2011 lähtien kaikki koulutukset Hollannin opintomatkaa lukuun ottamatta on toteutettu osallistujille ilmaisena toimintana. Maaseutuvirasto teki hanketarkastuksen VENE-hankkeesta 23.5.2013. Tarkastuksessa ei todettu olennaista huomautettavaa.

MUUT TULOKSET

Hankkeessa on työskennellyt neljä opiskelijaa määräaikaisena harjoittelijana. He ovat valmistelleet ja tehneet kyselyselvityksiä viljelijöille. Selvityksiä on tehty investoineiden tilojen eläinaineksen hankinnasta, rehu-urakoitsijoiden koulutustarpeista sekä maitotilojen investointikustannuksista ja talouden tunnusluvuista. Selvityksiä on käytetty apuna VENE-hankkeen koulutusten suunnittelussa ja koulutusmateriaalien valmistamisessa. Opiskelijat ovat tehneet näiden esiselvitysten aiheista opinnäytetöitä, jotka on saatavissa VENE-hankkeen internet-sivuilta tai Theseus-tietokannasta.

- Johanna Tuunainen: Laajentavien tilojen eläinaineksen hankinta
- Tuovi Mäki: Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan säilörehu-urakoitsijoiden koulutustarpeen kartoitus.
<http://www.theseus.fi/handle/10024/63572>
- Arto Kuismin ja Janne Myllylä: Lypsykarjapihatot: Investointikustannukset ja talous
<http://www.theseus.fi/handle/10024/54923>



Hankesuunnitelmaan on kirjattu osiokohtaisia laadullisia tavoitteita. Näiden tavoitteiden toteutumista on erittäin vaikea arvioida varsinkin, kun pitkän aikavälin seurantaan koulutuksiin osallistuneille ei voida tehdä hankkeen puitteissa. VENE-hankkeen osallistujille tehdyssä internet-kyselyssä pyrittiin hieman kartoittamaan, mitä muutoksia tilatasolla on tapahtunut. Kyselyyn vastanneista viljelijöistä puolet oli sitä mieltä, että eri koulutusmuodot olivat vaikuttaneet oman tilan toimintaan ainakin jonkin verran ja 59 prosenttia oli pystynyt hyödyntämään koulutuksissa saatua tietoa omalla tilalla. Eläinaineesosion koulutuksissa mukana olleet olivat muuttaneet koulutusten myötä erityisesti toimintaansa hiehojen kasvatuksen suhteen (28 % vastanneista). Rakennuttamis-osioon osallistuneet vastasivat toimintansa muuttuneen investointiin valmistautumisessa (38 %), navetan toiminnallisten ratkaisujen valinnassa (24 %) sekä kustannusten ja kannattavuuden arvioinnissa (29 %). Rehuntuotannon koulutuksiin osallistuneiden keskuudessa toiminnan muutoksia oli tapahtunut tasaisesti kaikissa kysytyissä aihealueissa. Eläinten terveys ja hyvinvointi –osiossa muutoksia oli tapahtunut eniten lypsyrytineissä (17 %), utareterveyden hallinnassa (21 %) ja vasikoiden hoidossa (31 % vastanneista). Kaikissa koulutusosioissa suuri joukko sanoi koulutusten vahvistaneen tilan nykyisiä toimintatapoja. Eläinten terveys ja hyvinvointi –osiossa ja eläinaineesosiossa 16-22 % vastasi, ettei koulutuksilla ole ollut vaikutusta tilan käytännön toimintaan. Vastaava prosenttiosuus rehuntuotanto- ja rakennuttamis-osioissa oli 29 prosenttia. Tämän kyselyn jälkeen pienryhmämuotoinen koulutus on lisääntynyt runsaasti ja oletuksena on, että se on entisestään vahvistanut koulutusten vaikuttavuutta tilatasolla, sillä pienryhmäkoulutuksissa oppiminen tuntuu olevan tehokkaampaa käytännönläheisyyden ja vertaisoppimisen johdosta.

i) Esitykset jatkotoimenpiteiksi

EU:n ohjelmakauden vaihtuminen aiheuttaa katkoksen hanketoiminnassa. Uudella ohjelmakaudella on syytä jatkaa maidontuotantoalan hanketoimintaa kehittämis- ja koulutushankkeiden muodossa. Erityisesti pienryhmämuotoista viljelijäkoulutusta tulisi lisätä ja kouluttajien ammattitaitoa pienryhmämuotoisen koulutuksen ohjaamisesta tukea. Yhä suureneva tilakoko, tuotannon tehokkuuden vaatimukset sekä lisääntynyt kiinnostus eläinten hyvinvoinnin parantamiseen vaativat yhä laajempaa viljelijöiden ammattitaidon kehittämistä myös tulevana hankekausina. VENE-hankkeen tuloksia ja kokemuksia olisi hyvä käyttää uusien hankkeiden suunnittelun apuna.



Oulussa 29.1.2014

Jukka Tikkanen
yksikönjohtaja

Hanna Laurell
projektipäällikkö